

Lausunto

09.02.2024

VVTDno-2023-1905

Asia: VN /5137/2022

Työryhmän lausuntopyyntö valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta sekä valmiuslain yleisistä kehittämistarpeista

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta

Yhdenvertaisuusvaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Muistiossa ei ole erityisesti kiinnitetty huomiota yhdenvertaisuusnäkökulmiin. Poikkeus- ja häiriötilanteet aiheuttavat kuitenkin erilaisia riskitilanteita oikeuksien toteutumiselle eri väestöryhmissä, huomioiden myös esimerkiksi syrjintäperusteet kuten terveys, vammaisuus, ikä ja kieli sekä risteävät haavoittuvaa asemaa luovat tekijät. Eri väestöryhmien yhdenvertaisuuteen vaikuttavat kysymykset on olennaista huomioida varautumistoimissa ja tuoda esille valmiuslakia uudistettaessa. Viranomaisten ja muiden keskeisten toimijoiden on pyrittävä riskiarvioinnissaan ja varautumistoimissaan turvaamaan ennakkoon oikeuksien ja palveluiden yhdenvertaista toteutumista poikkeusoloissa. Yksi keskeinen seikka on tiedon yhdenvertaisen saatavuuden varmistaminen ja tiedottamisen saavutettavuuden turvaaminen.

Miten arvioisitte voimassa olevan valmiuslain kokonaisuutta ja toimivuutta? Mitä valmiuslaissa tulisi erityisesti kehittää?

Yhdenvertaisuusvaltuutettu ei ole kokonaisuudessaan arvioinut valmiuslain kokonaisuutta ja toimivuutta. Valtuutettu korostaa toimivaltansa huomioiden erityisesti seuraavaa: Valmiuslain tarkastelussa ja esimerkiksi 12 §:n varautumisvelvoitteesta säädettäessä on huomioitava yhdenvertaisuus ja painotettava toimintavelvoitetettujen tahojen velvollisuutta huomioida eri ryhmiin kohdistuvat erilaiset riskit ja riittävä varautuminen näihin. Tämä tulisi huomioida myös varautumiseen liittyvästä suunnittelovelvoitteesta säädettäessä. Yhdenvertaisuuslain 5 §:ssä säädetään viranomaisten velvollisuudesta edistää yhdenvertaisuuden toteutumista. Säännös täsmentää perustuslain 22 § velvoitetta turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Onko muita näkökulmia, joita edustamanne taho erityisesti toivoisi otettavan huomioon valmiuslain uudistamista koskevassa työssä?

-

Valonen Tiina
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto